

## Brezposelnost imigrantov v Evropski uniji

### Unemployment of Immigrants in European Union

Janez Malačič

Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani / Kardeljeva ploščad 17, 1000 Ljubljana, Slovenija

e-mail: janez.malacic@ef.uni-lj.si

---

**Povzetek:** Pozitivne in obsežne neto migracije bodo v prihodnjih desetletjih v Evropi vplivale na mnoge značilnosti evropskih družb. Vendar je za kakovostno integracijo imigrantov najbolj pomembna njihova vključitev na trg dela in v zaposlitev. Pri tem pa so se doslej imigranti pogosto srečevali s številnimi težavami in večjo brezposelnostjo kot domačini. V tem besedilu avtor obravnava problematiko brezposelnosti imigrantov v EU na osnovi Eurostatove baze podatkov iz anket o delovni sili. Čeprav so podatki grobi in pomanjkljivi, potrjujejo, da je brezposelnost imigrantov višja kot pri domačinih, hkrati pa so bolj prizadeti tisti imigranti, ki so bili rojeni zunaj EU v primerjavi z imigranti iz drugih držav članic EU.

**Ključne besede:** priseljevanje, trg dela, brezposelnost, Evropska unija.

**Abstract:** Future immigration in Europe will mark many characteristics of European societies. However, the most important characteristic of immigrants' integration will be their employment and economic activity. Immigrants in European Union have frequently faced numerous obstacles to the integration in the host societies as well as higher unemployment than natives. The author analyses Eurostat's labour force survey data base and extracts information on unemployment of immigrants in the EU. In spite of some data problems the results show higher unemployment of immigrants than in the case of natives. Immigrants born in non-EU countries are especially vulnerable.

**Key words:** immigration, labour market, unemployment, European Union.

---

#### 1. Uvod

V razvitem svetu se je v zadnjih petdesetih letih uveljavil sodobni tip obnavljanja prebivalstva z nizko rodnostjo in nizko smrtnostjo, za katerega se je v mednarodni literaturi uveljavil pojem moderni demografski režim (UN, 2005). Raven rodnosti se je večinoma spustila daleč pod tisto, ki v modelskem prebivalstvu zagotavlja enostavno obnavljanje. Transverzalni kazalci rodnosti že nekaj časa praktično nikjer v Evropi ne zagotavljajo dolgoročno nemotenega obnavljanja prebivalstva, v precejšnjem številu držav pa so se spustili do ravni okrog 60 % tiste, ki bi bila potrebna za enostavno obnavljanje. Nizka rodnost je glavni vzrok izredno hitrega staranja celotnega in aktivnega prebivalstva pa tudi naraščanja števila držav z negativnim naravnim prirastkom prebivalstva. Velika večina demografov in drugih družboslovcev je prepričanih, da se bodo ti trendi v Evropi in drugod po razvitem svetu nadaljevali tudi v prihodnjih desetletjih. (Pre)nizka rodnost in pretirano staranje prebivalstva bosta ogrozila prihodnji demografski in družbeni razvoj Evrope in povzročila

zmanjševanje njenega ekonomskega in družbenega pomena v vse bolj globaliziranem svetu.

Številni strokovnjaki iz različnih znanstvenih disciplin in nekateri politiki vidijo rešitev sedanjih in prihodnjih demografskih problemov v Evropi v povečanju pozitivnih neto migracij našega kontinenta z gosto naseljenimi ali celo prenaseljenimi deli manj razvitega dela sveta in še posebej iz bližnjega zaledja jugozahodne Azije in severne Afrike (Malačič, 2009). Po drugi strani pa nam tudi teorija stabilnega prebivalstva s svojimi matematičnimi osnovami kaže, da bo rodnost, ki ne zagotavlja enostavnega obnavljanja prebivalstva, ne le naredila prostor obsežnim imigracijam, ampak bo hkrati povzročila dolgoročno naraščanje deleža imigrantskega prebivalstva med celotnim prebivalstvom (Coleman, 2007, str. 12). Demografski trendi in njihove posledice, na katere smo več desetletij opozarjali strokovnjaki, postajajo vse bolj očitne tudi politični in najširši laični javnosti. Če se prihodnja evropska rodnost ne bo dvignila na ravni blizu tistim, ki so potrebne za enostavno obnavljanje prebivalstva, bodo posledice na demografskem, ekonomskem,

političnem, etničnem, kulturnem in na mnogih drugih področjih izredno velike.

V tem besedilu bo avtor obravnaval posledice naraščajočih imigracij v Evropo na trg dela in še posebej na zaposlovanje in brezposelnost imigrantov. To je v primerjavi s širino in obsegom demografskih problemov v Evropi sorazmerno ozko področje, vendar je hkrati tudi ključno za širšo integracijo imigrantov v družbo. Znano je, da na mednarodne migracije vplivajo predvsem ekonomski dejavniki. Ravno ti pa so zelo nestabilni in odvisni od pogostih cikličnih in drugih nihanj v ekonomski aktivnosti. Na ta način pridemo do resnega protislovja med naraščajočo in stalno potrebo po priseljevanju v Evropi na eni strani in velikimi nihanji v povpraševanju po delu imigrantov na evropskih trgih dela na drugi strani. Brezposelnost imigrantov je pri tem dober kazalec narave tega protislovja.

Besedilo bo po tem krajšem uvodu v drugi točki prikazalo naravo brezposelnosti v moderni kapitalistični družbi. Tretja točka bo obravnavala načine in probleme merjenja brezposelnosti imigrantov. Osrednja točka besedila pa je četrta točka, ki bo na osnovi razpoložljivih statističnih podatkov prikazala in analizirala brezposelnost imigrantov v EU. Sledila bosta sklep in seznam uporabljene literature in virov.

## **2. Narava brezposelnosti v sodobnem kapitalizmu**

Brezposelnost je v kapitalizmu protisloven, ideološko obarvan in pogosto slabo razumljen ekonomski in družbeni pojav. V socialističnih družbah 20. stoletja so brezposelnost administrativno odpravili ali pa so jo poskušali zmanjševati na račun manjše ekonomske učinkovitosti. Primera takšnih praks sta bivši državi Sovjetska zveza in Jugoslavija. Danes pa mnogi in še posebej ekonomsko aktivni ljudje dojemajo brezposelnost kot negativno kategorijo trga dela, ki povzroča revščino, pomanjkanje varnosti, brezizhodnost in strah. Hkrati pa se ljudje soočajo s stanjem, ko je neka raven brezposelnosti v kapitalizmu neizogibna in kot taka naravni del sistema. Brezposelnost pa ima tudi veliko širši družbeni in politični pomen. Politiki se trudijo z ekonomskimi in socialnimi ukrepi zniževati njeno raven in pomen, ljudje oziroma volivci pa pogosto ocenjujejo uspešnost vladanja prav na osnovi brezposelnosti. Zato ne preseneča, da visoka brezposelnost v času ekonomskih kriz zelo poveča politično nestabilnost.

Širši nestrokovni javnosti pogosto ni povsem razumljivo, da ekonomisti obravnavamo brezposelnost zmeraj v povezavi z razpoložljivimi deli in delovnimi mesti v gospodarstvu, ki se ponujajo potencialnim delavcem za določeno raven plačila. Hkrati pa so ta dela in/ali delovna mesta rezultat konkretne ravni gospodarske razvitosti, izobraženosti, usposobljenosti in produktivnosti delavcev, njihovega delovnega napora in zavzetosti za delo, proizvodne

tehnologije in mnogih drugih dejavnikov. V idealnih razmerah bi zelo visoko plačilo privabilo v zaposlitev celotno aktivno prebivalstvo. Vendar bi moralo biti takšno plačilo veliko višje, kot ga lahko realna podjetja plačajo in še preživijo v konkurenčnem okolju kapitalističnega gospodarstva.

Posamezni delavci niso zadovoljni s ponujeno plačo za neko konkretno delo, ki je na voljo v gospodarstvu. V resnici ima vsak delavec neko rezervacijsko plačo, ki je minimalna plača, za katero je še pripravljen opravljati določeno delo. V gospodarstvu je zmeraj mnogo del, ki ne zagotavljajo zadosti visoke plače, ki bi presegla rezervacijske plače številnih bolj ali manj usposobljenih delavcev. Če dodamo k temu še splošno nagnjenost ljudi k temu, da bi hoteli imeti za »tretjino« večji dohodek od sedanjega, s katerim bi bili zadovoljni, ko pa ta višji dohodek v resnici dosežejo, bi hoteli imeti še zmeraj za »tretjino« višji dohodek (Sauvy, 1980, citirano po Cohen, 2003), vidimo, da ponujene plače nikoli ne bodo usklajene z rezervacijskimi plačami in zelenimi dohodki.

## **3. Merjenje brezposelnosti imigrantov**

Dinamičen razvoj ekonomske statistike v zadnjem stoletju je zagotovil, da imamo na voljo sorazmerno dobre podatke o splošni brezposelnosti za današnje razvite države. Kljub temu pa letno oziroma četrtno spremljanje aktivnega in brezposelnega prebivalstva na voljo le za nekaj zadnjih desetletij. Podatke nam dajejo ankete o delovni sili, ki se v razvitejših evropskih državah izvajajo že nekaj desetletij, v Sloveniji pa se redno izvajajo od leta 1993, četrtno pa šele od leta 1997 naprej (SL-2001, str. 223). Zato je značilno, da so v velikem delu 20. stoletja na voljo le popisni podatki o aktivnem prebivalstvu, ki so nujno potrebni za izračun stopnje brezposelnosti.

Kljub vse večjemu pomenu mednarodnih statističnih standardov pa je ravno pri brezposelnosti možno videti, da številne evropske in druge države uporabljajo več različnih opredelitev brezposelnosti in več načinov zbiranja podatkov. Najbolj razširjena je uporaba anketne in registrirane brezposelnosti, obstajajo pa tudi druge vrste. V tem besedilu se bomo omejili na uporabo podatkov o brezposelnosti iz Ankete o delovni sili, ki so edini mednarodno primerljivi podatki. Uporabili bomo bazo podatkov o brezposelnosti, ki je na voljo pri Eurostatu in se tekoče dopolnjuje na osnovi anket o delovni sili.

V resnici pa nas v tem besedilu zanima predvsem brezposelnost imigrantov. Zato si oglejmo nekoliko podrobneje problematiko merjenja brezposelnosti imigrantov v Evropi in posebej v EU. Definicija mednarodnih migracij je izpeljana iz mednarodne standardne definicije prebivalstva, ki temelji na kategoriji običajnega bivališča v referenčnem obdobju enega leta (Malačič, 2006, str. 12). Mednarodni migrant je torej oseba, ki svoje običajno bivališče prenese oziroma spremeni iz ene v drugo

državo. Kljub enostavnosti te definicije pa je zbiranje statističnih podatkov o mednarodnih migracijah vse prej kot enostavno opravilo. Evropski parlament je leta 2007 sprejel posebno Uredbo o statistikah Skupnosti o selitvah (Uredba (ES) št. 862/2007), ki bi naj postopoma bolj poenotila metodologijo zbiranja podatkov o mednarodnih migracijah v državah članicah EU. V času sprejemanja Uredbe so države članice EU uporabljale štiri različne načine zbiranja podatkov o mednarodnih migracijah. Ti načini so uporabljali registre prebivalstva, statistične ankete, podatke evidenc o prebivališču in redkeje tudi popise prebivalstva (Thierry, 2008). Težavnost zbiranja kakovostnih podatkov o mednarodnih migracijah pa izhaja tudi iz narave tega kompleksnega, ponovljivega in reverzibilnega pojava. Zaradi vsega tega je razumljivo, da smo največkrat prisiljeni uporabljati grobe in pomanjkljive podatke o mednarodnih migracijah ali celo zelo okvirne in približne ocene.

Ko pa poskušamo zbrati podatke o vrsti dodatnih značilnosti mednarodnih migrantov oziroma migracij, se moramo soočiti še s težjimi statističnimi in metodološkimi problemi. To velja tudi, ko poskušamo zbrati podatke o aktivnosti, zaposlenosti in brezposelnosti imigrantov. Celo v tako razvitem okolju, kot je EU, je na voljo izredno malo podatkov o vključenosti imigrantov na trgu dela EU in s tem tudi o njihovi brezposelnosti. Najbolj pogosto smo omejeni na uporabo kategorije življenjski migrant, saj bolj natančnih podatkov o imigrantih preprosto ni na voljo. Življenjski migranti so osebe, pri katerih se država rojstva razlikuje od države, v kateri živijo. Ta kategorija je pomanjkljiva in nepopolna, saj ne vključuje umrlih, večkratnih in povratnih migrantov ipd. Zato niti migranti niti migracije niso zajeti v celoti. Razen podatkov na osnovi kraja rojstva v tujini so v EU na voljo tudi podatki o imigrantih na osnovi državljanstva oziroma nacionalnosti. Vendar so slednji za mednarodne primerjave še manj primerni, saj so pod vplivom zelo različnih politik naturalizacije, ki jih uporabljajo različne države.

Dodatna kopica statističnih in metodoloških težav s podatki o imigrantih pa je povezana tudi z njihovo aktivnostjo, zaposlenostjo in brezposelnostjo. Če se omejimo tukaj na aktivnost in brezposelnost, ki ju potrebujemo za izračun stopenj brezposelnosti, je potrebno reči, da sta ti dve kategoriji pod izredno močnim vplivom selektivnosti in diferencialnosti migracijskih procesov. Tudi če poskušamo uporabiti za imigrante standardne statistične kategorije aktivnosti in brezposelnosti, ti dve kategoriji ravno zaradi izredno močnih razlikovalnih procesov med migranti in ne-migranti v imigrantski in emigrantski družbi ne moreta imeti niti približno enakega vsebinskega pomena kot pri tistem prebivalstvu, ki ni vključeno v mednarodne migracije. Zaradi vsega tega je potrebno upoštevati, da so lahko rezultati analize takih statističnih podatkov res le zelo okvirni in vse prej kot dokončni.

#### **4. Brezposelnost imigrantov v Evropski uniji**

Strokovnjaki in raziskovalci iz različnih znanstvenih disciplin si skupaj s številnimi politiki delijo prepričanje, da je delo oziroma zaposlenost imigrantov najboljši kazalec in sredstvo njihove vključenosti v imigrantsko družbo. To prepričanje je tudi globoko zakoreninjeno v skupno migracijsko politiko EU, še posebej zaradi tega, ker bodo v EU brez notranjih meja in ob naraščajočem povpraševanju po delu imigrantov v starajoči se družbi pozitivne in vse večje neto migracije bolj ali manj stalna značilnost prihodnjih desetletij (Employment in Europe 2008).

Ne glede na takšno splošno prepričanje in tudi neke vrste željo pa lahko hkrati ugotovimo, da se imigranti v EU srečujejo z vrsto težav in problemov pri dostopu do trga dela. Statistični podatki iz različnih virov in iz vseh držav članic EU kažejo, da sta stopnji aktivnosti in zaposlenosti imigrantov nižji, njihova brezposelnost in delež nizko kakovostnih zaposlitev pa višja kot pri domačinih oziroma ne-migrantih. Imigranti opravljajo bolj pogosto dela, za katera imajo previsoko kvalifikacijo oziroma izobrazbo. Dostop do trga dela je zato tudi kazalec diskriminacije imigrantov na trgu dela EU. To diskriminacijo je zelo enostavno preveriti. Treba je ugotoviti, ali so značilnosti zaposlenosti in brezposelnosti domačinov in imigrantov enake oziroma zelo podobne, ali pa se zelo razlikujejo.

Brezposelnost imigrantov v EU bomo v tem besedilu obravnavali na osnovi dveh vrst podatkov, ki pa sta obe iz baze, ki je nastala na osnovi Ankete o delovni sili pri Eurostatu. Prvi podatki, ki jih bomo prikazali v tabeli 1, so povzeti po letnem poročilu »Employment in Europe 2008« in se nanašajo na leto 2007. Ti podatki so bili posebej obdelani prav za namene tega poročila in niso prosto dostopni na domači strani Eurostata. Posebna obdelava je omogočila priti do podatkov o življenjskih migrantih, ki niso bili rojeni v EU, za leto 2007. Ti imigranti so bili nato razdeljeni na dve skupini. V prvo so bili uvrščeni imigranti, ki so bivali v EU 7 in več let, v drugo skupino pa tisti z manj kot 7 let bivanja v EU. Slabost teh podatkov je, da niso na voljo za Bolgarijo, Irsko in Nemčijo. Zato je podatek za EU pomanjkljiv. Drugi podatki pa so standardni podatki o stopnjah brezposelnosti imigrantov za posamezne države EU. V tem primeru se podatki nanašajo na tiste imigrante, ki so v posamezno državo članico EU prišli iz drugih držav članic. Te podatke bomo uporabili na letni osnovi za obdobje 2007-2011.

Za prikaz širšega okvira naše problematike navedimo, da je v državah članicah EU leta 2011 živel 33,3 milijona ali 6,6 % tujcev. Med temi tujci je bilo 61,6 % državljanov nečlanic EU in 38,4 % državljanov članic EU. Če pa uporabimo koncept rojstnega kraja v tujini, je bilo leta 2011 takšnih prebivalcev kar 48,9 milijona. Med temi pa je bilo 33,7% rojenih v drugi članici EU in 66,3 % rojenih

izven EU (Statistics in focus, 31/2012). Zanimivo in obeh podatkih precej podobni. dokaj presenetljivo je, da sta si relativni strukturi pri

**Tabela 1.** Stopnje brezposelnosti za imigrante rojene v EU in zunaj EU (v %) za izbrane članice EU v letu 2007

Država	Rojeni v EU	Rojeni izven EU		
		Skupaj	Bivanje > 7 let	Bivanje < 7 let
Severozahodna Evropa				
Finska	6,7	18,9	16,4	(24,6)
Nizozemska	3,1	8,7	8,1	14,1
Švedska	5,3	15,1	13,1	23,1
Velika Britanija	4,9	8,7	7,8	10,2
Južna Evropa				
Grčija	8,2	8,6	8,7	8,2
Italija	6,0	7,9	6,6	10,1
Portugalska	7,8	10,1	10,0	10,4
Španija	7,9	10,7	10,9	10,6
Države članice 2004				
Češka republika	5,3	8,2	9,5	5,8
Latvija	5,9	6,6	6,7	...
Litva	4,2	(6,7)	(6,5)	...
Slovenija	4,7	5,9	5,7	...
<b>EU*</b>	<b>6,6</b>	<b>10,9</b>	<b>10,0</b>	<b>12,8</b>
<b>EU* moški</b>	<b>5,9</b>	<b>9,4</b>	<b>8,7</b>	<b>10,7</b>
<b>EU* ženske</b>	<b>7,3</b>	<b>12,9</b>	<b>11,7</b>	<b>15,4</b>

Vir: EU LFS letni podatki. Izračuni na osnovi LFS baze podatkov Eurostata za publikacijo Employment in Europe 2008. Opombe: EU\* izključuje Grčijo, Irsko in Nemčijo. »...«, podatkov ni na voljo. Podatki v oklepajih so manj zanesljivi zaradi majhnega vzorca.

Tabela 1 prikazuje prvo od že omenjenih dveh skupin podatkov o brezposelnosti imigrantov v EU. Če jo obravnavamo na kratko, lahko ugotovimo, da je bila leta 2007 brezposelnost imigrantov rojenih v EU precej nižja kot pri imigrantih rojenih zunaj EU. Pri slednjih so imeli nižjo brezposelnost tisti, ki so bivali v EU 7 in več let, kar kaže na to, da se imigranti v daljšem obdobju lažje bolj integrirajo v novo okolje kot v začetnih letih. Podatki potrjujejo, da so za integracijo imigrantov potrebna sredstva in čas (Chiswick, 2005). Tabela 1 tudi kaže precejšnje razlike v brezposelnosti imigrantov med tremi geografsko opredeljenimi skupinami članic EU, pa

tudi po spolu na ravni EU\*, kjer so ženske imigrantke v slabšem položaju kot moški. Leta 2007 je bila zlasti visoka brezposelnost imigrantov iz držav nečlanic EU v skupini severozahodne Evrope. V ostalih dveh skupinah, namreč v južni Evropi in v članicah 2004, razlika v brezposelnosti med imigranti iz drugih članic EU in iz nečlanic EU ni posebej velika in je posledica različnega zgodovinskega razvoja migracijskih gibanj v teh državah. Slovenija je imela v tem letu izrazito nizko brezposelnost, ki se kaže tudi pri brezposelnosti imigrantov, pa tudi razlike po poreklu imigrantov niso velike.

**Tabela 2.** Stopnje celotne brezposelnosti (b) in brezposelnosti imigrantov (v %) po državi rojstva (DR) in nacionalnosti (države EU-27 brez konkretne navedene države) (N) za izbrane članice EU v obdobju 2007-2011

Država	2007			2008			2009			2010			2011		
	DR	N	u	DR	N	u	DR	N	u	DR	N	u	DR	N	u
Severozahodna Evropa															
Finska	8,8	...	6,9	9,4	8,9	6,4	12,2	14,4	8,4	11,0	11,8	8,5	10,0	10,5	7,9
Nizozemska	4,1	3,6	3,2	4,1	4,3	2,7	4,5	4,6	3,4	5,6	5,4	4,5	5,6	5,6	4,4
Švedska	6,1	7,4	6,2	6,2	7,3	6,2	7,5	8,6	8,5	8,1	9,6	8,6	7,6	9,2	7,7
V. Britanija	5,4	5,9	5,4	4,7	5,0	5,7	5,5	6,2	5,7	6,6	6,8	7,9	6,7	7,0	8,2
Južna Evropa															
Grčija	8,6	7,2	8,4	8,5	7,4	7,8	12,6	11,6	9,6	13,7	12,9	12,7	15,6	13,3	17,9
Italija	7,9	7,4	6,2	8,3	7,6	6,8	11,0	11,0	7,9	10,9	10,7	8,5	11,6	11,8	8,5
Portugalska	...	...	8,5	8,8	...	8,1	10,0	...	10,0	12,0	...	11,4	12,6	...	13,4

Španija	10,6	11,1	8,3	15,3	16,1	11,4	23,0	24,4	18,1	25,8	26,7	20,2	28,3	29,2	21,8
Države članice 2004															
Češka	9,4	2,7	5,4	8,0	2,7	4,4	10,5	5,0	6,8	8,0	5,0	7,4	9,2	5,4	6,8
Latvija	...	...	6,1	...	...	7,7	27,0	...	17,5	...	...	19,0	...	...	15,6
Litva	...	...	4,4	...	...	5,9	...	...	13,9	...	...	18,0	...	...	15,6
Madžarska	...	...	7,4	6,9	...	7,9	9,4	11,4	10,1	6,8	...	11,2	8,9	...	11,0
Slovenija	...	...	5,0	...	...	4,5	...	...	6,0	...	...	7,4	...	...	8,3
Centralna in zahodna Evropa															
Avstrija	6,2	6,6	4,5	5,5	5,7	3,9	6,7	6,8	4,9	6,2	6,2	4,5	6,4	6,6	6,4
Belgija	8,8	9,8	7,5	8,1	9,2	7,0	9,6	11,1	8,0	9,9	11,0	8,4	8,6	10,3	7,2
Francija	7,6	8,0	8,0	6,2	6,5	7,4	7,9	9,0	9,2	7,7	8,5	9,4	7,6	8,3	9,3

Vir: Eurostatova LFS baza podatkov, pristop 30. 7. 2012. Opombe: »...«, ni podatkov.

V tabeli 2 so prikazane stopnje brezposelnosti za imigrante po državi rojstva in nacionalnosti ter stopnje celotne brezposelnosti za izbrane države v obdobju 2007-2011. Vendar so v tej tabeli upoštevani samo imigranti znotraj EU. Pri državi rojstva so upoštevane vse države članice EU brez države, za katero velja podatek. Podatek o nacionalnosti je za razliko z državo rojstva pod vplivom različnih politik naturalizacije v članicah EU. V tabelo pa je dodana tudi skupina centralno in zahodno evropskih držav in k skupini članic 2004 je dodana še Madžarska.

Na osnovi tabele 2 bomo izpostavili samo tri pomembnejše značilnosti. Prva je pomanjkanje velikega dela podatkov za skupino članic 2004. Te države se še zmeraj trudijo dohiti starejše članice EU v razvoju uradne statistike. Druga značilnost je zelo dosleden slabši položaj imigrantov na trgu dela v državah severozahodne Evrope z izjemo Velike Britanije. To je presenetljivo, saj je za države v tej skupini bilo v preteklih desetletjih značilno, da so vodile imigrantom naklonjeno politiko. Tretja značilnost pa velja za skupino južno evropskih držav. V tej skupini so vse tri vrste stopenj brezposelnosti od leta 2009 naprej izrazito porasle. Kriza je najbolj prizadela Grčijo in Španijo, nekoliko manj pa Portugalsko in Italijo.

## 5. Sklep

V zadnjih desetletjih je Evropa postala kontinent, na katerem je rast in obnavljanje prebivalstva vse bolj odvisno od neto priseljevanja. Pri tem pa se je pokazalo, v nasprotju s pogostimi pričakovanji, da je zaposlovanje in vključevanje imigrantov na trg dela zelo kompleksen proces, v katerem imigrante pogosto prizadene tudi brezposelnost. Imigranti pa niso kaznovani samo z brezposelnostjo (Reyneri and Fullin, 2011), ampak so pogosto ujeti v sektorjih gospodarstva z nizko produktivnostjo, v etničnih nišah na trgu dela, v zaposlitvah z nizkimi plačami in varnostjo ter visoko negotovostjo, pa tudi v slabih delovnih razmerah.

Če bo hotela Evropa svoje prihodnje demografske, ekonomske in številne druge probleme reševati tudi s pomočjo večjih imigracij iz drugih celin, se bo morala bolj kot doslej potruditi izboljšati

položaj imigrantov na trgu dela. Še posebej bo morala pritegniti več visoko usposobljenih in univerzitetno izobraženih imigrantov, ki se tudi v splošnem lažje integrirajo v novo okolje. Pri tem pa bo morala bolj kot v preteklih desetletjih investirati v človeški kapital oziroma v izobraževanje in usposabljanje priseljencev.

## Literatura in viri

1. Chiswick, B.R. (2005) *The Economics of Immigration*. Selected papers of Barry R. Chiswick. Edward Elgar, Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA.
2. Cohen, D. (2003) *Our Modern Times. The New Nature of Capitalism in the Information Age*. MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, England.
3. Coleman, D. (2007) Immigration and Ethnic Change in Low – fertility Countries – a third demographic transition in progress? In: Iontsev, V., ed., (2007) *Migration and Development*. Scientific Series: International Migration of Population: Russia and the Contemporary World, Vol. 20, Faculty of Economics, Lomonosov Moscow State University, Moscow.
4. *Employment in Europe 2008*, (2008) European Commission, Brussels.
5. Eurostat Statistic Database by themes, Population and Social Conditions, Labour Market, Employment and unemployment LFS Series, Detailed annual Survey results, Total unemployment. Pristop: 30. julij 2012.
6. Malačič, J. (2006) *Demografija. Teorija, analiza, metode in modeli*. 6. Izdaja, Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
7. Malačič, J. (2009) The Borders of the European Union and Neighbouring Areas: The Importance of Demographics. V: M. Jančar, ed. Where are the Limits of the European Union?. Inštitut Jožeta Pučnika and Centre for European Studies.

8. Malčič, J. (2012) Brezposelnost imigrantov v Evropski uniji in Sloveniji. V: J. Malačič in M. Gams, ur., Soočanje z demografskimi izzivi/Facing Demographic Challenges, Informacijska družba/Information Society – IS 2012, Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana 2012.
9. Reyneri, E. and Fullin, G. (2011) Labour Market Penalties of New Immigrants in New and Old Receiving West European Countries. *International Migration*, Vol. 49 (1) February 2011, IOM, Geneva.
10. Sauvy, A. (1980) *La Machine et le Diable*. Dunod, Paris.
11. *Statistics in focus*, 31/ 2012, Nearly two-thirds of the foreigners living in EU Member States are citizens of countries outside the EU-27, Eurostat, Luxembourg.
12. *Statistični letopis Republike Slovenije 2001*. SURS, Ljubljana.
13. Thierry, X (2008) Towards a Harmonization of European Statistics on International Migration. *Population and Societies*, No. 442, INED, Paris.
14. United Nations (2005) *The New Demographic Regime. Population Challenges and Policy Responses*. M. Macura, A.L. MacDonald, W. Haug, eds. , New York and Geneva.
15. Uredba (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 311/76 o zbiranju statističnih podatkov o tujih delavcih.